

Ενδεικτικά θέματα Νεοελληνικής Γλώσσας για τη δοκιμασία εισαγωγής στα Πρότυπα Γυμνάσια

Κείμενο 1^ο: «Φιλίες την Εποχή του Κορωνοϊού»

Ξημέρωσε μια υπέροχη μέρα! Η άνοιξη είχε έρθει για τα καλά! Η Ιολίνα ξύπνησε και ετοιμάστηκε για το καθημερινό πρόγραμμα: μαθήματα και παιχνίδια στο σπίτι. Όμως, δεν είχε διάθεση για τίποτα από τα δύο. Σκεφτόταν γιατί ένωθε έτσι... ώσπου κατέληξε: «Μου λείπουν οι φίλοι μου! Μια τόσο ωραία μέρα σίγουρα θα συναντιόμασταν στο πάρκο το απόγευμα! Θα παίζαμε και θα μιλούσαμε... Θέλω να τους δω!»

Έτρεξε στους γονείς της για να το συζητήσουν. «Θα βρεθεί μια λύση, Ιολίνα!», της απάντησαν οι γονείς της όλο αγάπη και κατανόηση. Η μαμά της θύμισε ότι δεν θα μπορούσε να δει τους φίλους από κοντά αλλά άρχισε να της προτείνει πολλές λύσεις! «Μπορούμε να τους τηλεφωνήσουμε για να τους μιλήσεις. Εγώ θα ρωτήσω τους γονείς τους αν θα μπορούσατε να κάνετε μία βιντεοκλήση. Έτσι θα μπορείς να τους βλέπεις κιάλας». «Όπως κάνεις και εσύ μερικές φορές τώρα που δουλεύεις στο σπίτι!», είπε η Ιολίνα με χαρά. «Σωστά!, συμπλήρωσε η μαμά της. «Μάλιστα, σκεφτόμουν να τραβήξουμε μικρά βιντεάκια και να τους δείξεις τις νέες σου φιγούρες στο χορό.» -«Ναι!».

Η Ιολίνα ενθουσιάστηκε με αυτές τις ιδέες. Γύρισε στο δωμάτιό της για να συμπληρώσει το σχέδιο δράσης κατά του ύπουλου εχθρού. Είχε βρει νέους τρόπους να είναι μαζί με τις φίλες της. Άρχισε να γράφει όλα όσα σκέφτηκαν με τη μαμά της...

Πώς να κάνω παρέα με τους φίλους μου ακόμα και από μακριά:

- Τους παίρνω τηλέφωνο
- Κάνω μια βιντεοκλήση
  - ο Λέμε τα νέα μας
  - ο Συζητάμε τις εργασίες μας
  - ο Παίζουμε παιχνίδια: όνομα-ζώο-πράγμα
  - ο Κάνουμε μία ζωγραφιά ή μία ιστορία και την στέλνουμε ο ένας στον άλλο για να την συνεχίσει καθένας με τη σειρά του.
- Στέλνουμε βιντεάκια με όσα κάνουμε μέσα στην ημέρα.
- Γράφουμε ένα γράμμα και τους το στέλνουμε.

«Η Ιολίνα και ο Κορονάκος» –Ιστορίες σε επεισόδια
Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας της Συμπεριφοράς (<https://ibrt.gr/edu>)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ερωτήσεις:**001. Η πρωταγωνίστρια της ιστορίας, Ιολίνα, αισθάνεται:**

- A. ανακούφιση που δεν πηγαίνει σχολείο
- B. λύπη που δεν μπορεί να δει τους φίλους της
- Γ. φόβο για την πανδημία του κορωνοϊού
- Δ. θυμό που οι γονείς της δεν την αφήνουν να δει τους φίλους της

002. Τι από τα παρακάτω δεν ισχύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Αν δεν παραμόνευε ο κορωνοϊός, η Ιολίνα θα πήγαινε βόλτα με τις φίλες της στη θάλασσα.
- B. Οι γονείς της Ιολίνας αντιμετώπισαν την απογοήτευσή της με αγάπη και κατανόηση.
- Γ. Η μητέρα της Ιολίνας εργάζεται πλέον από το σπίτι.
- Δ. Μετά την συζήτηση με τους γονείς της, η Ιολίνα είχε βρει νέους τρόπους να είναι μαζί με τις φίλες της.

003. Τι μπορούν να κάνουν οι φίλες μέσω βιντεοκλήσης;

- A. Να συζητήσουν τις εργασίες τους
- B. Να παίξουν τα αγαπημένα τους παιχνίδια
- Γ. Να ανταλλάξουν ζωγραφιές και ιστορίες
- Δ. Όλα τα παραπάνω

004. «Σκεφτόταν»: ποια από τις παρακάτω λέξεις είναι συνώνυμη;

- A. ρωτούσε
- B. αναλογιζόταν
- Γ. εξέταζε
- Δ. αναπολούσε

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

005. «δύο»: σε ποια από τις παρακάτω σύνθετες λέξεις υπάρχει ως πρώτο συνθετικό;

- A. διώροφο
- B. διαμορφώνω
- Γ. δυστυχία
- Δ. δυναμόμετρο

006. «Εγώ θα ρωτήσω τους γονείς τους αν θα μπορούσατε να κάνετε μία βιντεοκλήση.» Πόσες προσωπικές αντωνυμίες υπάρχουν στην πρόταση;

- A. Καμία
- B. Μία
- Γ. Δύο
- Δ. Τρεις

007. «τα νέα»: σε ποια πτώση βρίσκεται το ουσιαστικό;

- A. Ονομαστική Ενικού
- B. Ονομαστική Πληθυντικού
- Γ. Αιτιατική Πληθυντικού
- Δ. Κλητική Πληθυντικού

008. «Ναι!»: τι δηλώνει το επίρρημα;

- A. τρόπο
- B. βεβαίωση
- Γ. δισταγμό
- Δ. άρνηση

009. «Σκεφτόταν γιατί ένιωθε έτσι...»: Τι είναι η υπογραμμισμένη πρόταση;

- A. Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- Β. Δευτερεύουσα επιρρηματική τελική
- Γ. Δευτερεύουσα ονοματική ειδική
- Δ. Δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική

ο10. «Εγώ θα ρωτήσω τους γονείς τους αν θα μπορούσατε να κάνετε μία βιντεοκλήση.» Το υπογραμμισμένο ρήμα είναι:

- Α. αμετάβατο
- Β. μεταβατικό μονόπτωτο
- Γ. μεταβατικό δίπτωτο
- Δ. συνδετικό

ο11. «Ξημέρωσε μια υπέροχη μέρα!»: Τι είναι η πρόταση με βάση τα συστατικά της;

- Α. Απλή
- Β. Σύνθετη
- Γ. Ελλειπτική
- Δ. Επαυξημένη

ο12. «Μπορούμε να τους τηλεφωνήσουμε για να τους μιλήσεις»: Πώς θα γίνει η πρόταση σε πλάγιο λόγο;

- Α. Η μητέρα της Ιολίνας είπε ότι μπορούμε να τους τηλεφωνήσουμε για να τους μιλήσεις.
- Β. Η μητέρα της Ιολίνας είπε ότι μπορούσαν να τους τηλεφωνήσουν για να τους μιλήσουν.
- Γ. Η μητέρα της Ιολίνας είπε ότι μπορούσαν να τους τηλεφωνήσουν για να τους μιλήσει.
- Δ. Η μητέρα της Ιολίνας προτείνει να τους τηλεφωνήσει για να τους μιλήσει.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κείμενο 2^ο: «Δάμων και Φιντίας»

Ο Δάμων και ο Φιντίας είναι δύο μυθικά πρόσωπα, γνωστά για την πολύ δυνατή τους φιλία. Τόσο, που ακόμα και στις μέρες μας, όταν κανείς θέλει να περιγράψει δύο καλούς φίλους, τους αποκαλεί «Δάμων και Φιντίας».

Σύμφωνα με τον μύθο, ο Δάμων και ο Φιντίας ήταν δύο πυθαγόρειοι φιλόσοφοι, οι οποίοι βρέθηκαν κάποια στιγμή στις Συρακούσες, την περίοδο της τυραννίας του Διονύσιου. Ο τύραννος κατηγόρησε τον Φιντία για συνωμοσία εναντίον του, και τον καταδίκασε σε θάνατο. Ως τελευταία του επιθυμία ο Φιντίας ζήτησε να επισκεφθεί τους δικούς του ανθρώπους για αποχαιρετισμό. Ο Διονύσιος φοβόταν να εκπληρώσει την επιθυμία του μελλοθάνατου, επειδή φοβόταν ότι θα δραπέτευε και δεν θα επέστρεφε για να εκτελεστεί. Τη λύση έδωσε ο Δάμων, ο οποίος προσφέρθηκε να κρατηθεί ως όμηρος, μέχρι να επιστρέψει ο φίλος του, Φιντίας. Ο τύραννος δέχτηκε και προειδοποίησε πως, αν δεν εμφανιζόταν ο Φιντίας μέχρι τη λήξη της χρονικής του προθεσμίας, την θέση του θα έπαιρνε ο Δάμων και θα εκτελούνταν. Η συμφωνία έκλεισε και ο Φιντίας έφυγε για το σπίτι του.

Όταν ο χρόνος τελείωσε, ο Δάμων ετοιμάστηκε για εκτέλεση. Την τελευταία στιγμή όμως, εμφανίστηκε ο Φιντίας και πήγε να πάρει τη θέση του μελλοθάνατου. Ο Δάμων όμως αρνήθηκε να απαλλαγεί από την καταδίκη λέγοντας πως αφού είχε περάσει ο χρόνος, ο Φιντίας είχε γλιτώσει και έπρεπε να εκτελεστεί ο ίδιος. Ο Φιντίας επέμενε ότι δεν θα άφηνε τον πιστό του φίλο να χάσει τη ζωή του για δικές του κατηγορίες. Ο τύραννος Διονύσιος, που παρακολουθούσε τη σκηνή, δεν πίστευε στα μάτια του βλέποντας τον έναν φίλο να θέλει να δώσει τη ζωή του για να σώσει τον άλλον. Συγκινήθηκε και αποφάσισε να χαρίσει τη ζωή και στους δύο. Έτσι ο Δάμων και ο Φιντίας γλίτωσαν. Μια εκδοχή του μύθου μάλιστα, θέλει τον τύραννο να θαυμάζει τόσο τη φιλία των δύο φιλοσόφων, που τους ζήτησε να γίνει και εκείνος φίλος τους.

Η περίπτωση του Δάμωνα και του Φιντία έμεινε στην ιστορία και η φιλία τους αποτελεί μέχρι σήμερα παράδειγμα προς μίμηση.

<http://www.mixanitouxronou.gr/>

Ερωτήσεις:

013. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή με βάση το κείμενο;

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- A. Ο Δάμων και ο Φιντίας είναι φιλόσοφοι που έζησαν στις Συρακούσες τον 5ο αι.π.Χ.
- B. Ο Διονύσιος κατηγορήσε τον Δάμωνα για συνωμοσία εναντίον του.
- Γ. Ως τελευταία του επιθυμία ο Φιντίας ζήτησε να επισκεφθεί τους δικούς του ανθρώπους για να τους αποχαιρετήσει.
- Δ. Ο Διονύσιος δεν εκπλήρωσε την τελευταία επιθυμία του Φιντία.

014. Πώς αντέδρασε ο Διονύσιος βλέποντας τους δύο φίλους να προσπαθούν να σώσουν ο ένας τον άλλον;

- A. Καταδίκασε και τους δύο σε θάνατο.
- B. Χάρισε τη ζωή στους δύο φίλους συγκινημένος από την αυτοθυσία τους.
- Γ. Προτίμησε να εκτελεστεί ο ίδιος.
- Δ. Δεν γνωρίζουμε.

015. Ο Δάμων και ο Φιντίας έχουν μείνει στην ιστορία:

- A. για την δυνατή φιλία τους
- B. για την αντίδραση που είχαν μπροστά στον θάνατο
- Γ. για την ηρωική στάση που έδειξαν απέναντι σε έναν τύραννο
- Δ. για τα φιλοσοφικά τους έργα

016. «Ο τύραννος κατηγόρησε τον Φιντία για συνωμοσία εναντίον του»: ποια λέξη αποδίδει με μεγαλύτερη ακρίβεια το νόημα της υπογραμμισμένης;

- A. κακολόγησε
- B. κατήγγειλε
- Γ. επέπληξε
- Δ. επέρριψε

017. «εκδοχή»: ποια από τις παρακάτω λέξεις είναι συνώνυμη;

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- A. παραλλαγή
- B. αλλαγή
- Γ. αντιγραφή
- Δ. μετάλλαξη

ο18. Ποια από τις παρακάτω λέξεις έχει αντίθετη σημασία από την λέξη «να κρατηθεί» με την σημασία που έχει στο κείμενο;

- A. να διασκορπιστεί
- B. να αποβληθεί
- Γ. να αποδεσμευτεί
- Δ. να συλληφθεί

ο19. «γνωστά για την πολύ δυνατή τους φιλία»: τι είναι κατά σειρά οι υπογραμμισμένες λέξεις;

- A. επίθετο - επίθετο
- B. επίθετο - επίρρημα
- Γ. επίρρημα - επίθετο
- Δ. επίρρημα - επίρρημα

ο20. «Όταν ο χρόνος τελείωσε, ο Δάμων ετοιμάστηκε για εκτέλεση.» :

Πώς θα γίνει η πρόταση στον Συντελεσμένο Μέλλοντα;

- A. Όταν ο χρόνος θα τελειώσει, ο Δάμων θα ετοιμαστεί για εκτέλεση.
- B. Όταν ο χρόνος θα τελειώνει, ο Δάμων θα ετοιμάζεται για εκτέλεση
- Γ. Όταν ο χρόνος θα τελειώνει, ο Δάμων θα ετοιμαζόταν για εκτέλεση
- Δ. Όταν ο χρόνος θα έχει τελειώσει, ο Δάμων θα έχει ετοιμαστεί για εκτέλεση

ο21. «μίμηση»: Πώς είναι το ουσιαστικό στη Γενική Πληθυντικού;

- A. μιμήσεις
- B. μίμησης
- Γ. μιμήσεων

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Δ. μιμησών

022. «Ο Δάμων και ο Φιντίας είναι δύο μυθικά πρόσωπα»: πώς λειτουργούν συντακτικά οι υπογραμμισμένες λέξεις;

A. είναι κατηγορούμενα στις λέξεις «ο Δάμων» και «ο Φιντίας»

B. είναι κατηγορούμενα στο ρήμα «είναι»

Γ. είναι επιθετικοί προσδιορισμοί στη λέξη «πρόσωπα»

Δ. είναι κατηγορηματικοί προσδιορισμοί στη λέξη «πρόσωπα»

023. «Τη λύση έδωσε ο Δάμων»: Τι είναι συντακτικά η υπογραμμισμένη λέξη;

A. Υποκείμενο στο ρήμα «έδωσε»

B. Αντικείμενο στο ρήμα «έδωσε»

Γ. Κατηγορούμενο στη λέξη «ο Δάμων»

Δ. Επεξήγηση στη λέξη «ο Δάμων»

024. Τι δηλώνει η πρόταση «που τους ζήτησε να γίνει και εκείνος φίλος τους»;

A. σκοπό

B. αποτέλεσμα

Γ. εναντίωση

Δ. αναφορά

025. Ποιος από τους παρακάτω είναι ο σωστός συλλαβισμός της λέξης «απαλλαγεί»

A. α-πα-λλα-γεί

B. απ-αλ-λα-γεί

Γ. α-παλ-λα-γεί

Δ. απαλ-λαγ-εί

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!